

VALÓSÁG, NETÁN FIKCIÓ? – Pannonia inferior amphiteatrumai az újabb kutatások tükrében

Szerző: **PÁLFI Ádám**, II. évfolyam (palfi.adamka@gmail.com)

Témavezető: **Dr. FAZEKAS Ferenc**, egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet, Ókortörténeti Tanszék, Pécs

Dolgozatom alapvető célja, hogy *Pannonia inferior* területén előkerült *amphiteatrum*-okat alaposabb vizsgálat alá vegye. Pannoniát *Marcus Ulpius Traianus* császár a Kr.u. 2. század elején kettéosztotta, keleti része az *inferior* nevet kapta, amely négy mai ország (Magyarország, Szerbia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina) területére terjedt ki. A tartományokban épült *amphiteatrum*-ok sem méretben, sem a befogadóképesség terén nem vehették fel a versenyt az ókor egyik leghíresebb építményével, az *amphiteatrum Flaviummal*, ismertebb nevén a Colosseummal.

A provincia területén lévő objektumokról – leszámítva az aquincumi katonavárosi és polgárvárosi *amphiteatrum*-ot – csak nagyon kevés megbízható információval rendelkezünk. A kutatásom során mindenekelőtt arra törekedtem, hogy elkülönítsem egymástól a tényleges illetve a megalapozatlan állításokat. *Pannonia inferior* területén feltárt körszínházak csak nagyon kis részét képezik az *Imperium Romanum* területén előkerült számszerűsítve körülbelül 230 ókori létesítménynek. Az általános vélekedéssel szemben ezeken a helyeken nem csupán klasszikus gladiátorküzdelmek zajlottak, hanem különféle megrendezett jelenetek révén megelevenedett maga a római mitológia, a birodalom története, szárazföldi, sőt néhányszor még tengeri ütközet is.

Dolgozatomban a történeti források és a régészeti ásatások eredményeinek együttes összevetésével megpróbáltam lokalizálni és bemutatni a provinciában egykor álló népszerű építményeket, illetve elosztatni néhány a tudományos körökben régóta terjedő hiedelmet.

Kulcsszavak: **Pannonia inferior, római amphiteatrum, Imperium Romanum, ókori civilizáció**

REALITY, PERHAPS FICTION? – Amphitheatres of Pannonia inferior in the light of recent research

Author: **Ádám PÁLFI**, second-year student (palfi.adamka@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ferenc FAZEKAS**, assistant professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of History, Department of Ancient History, Pécs

The basic aim of my thesis is to examine amphitheatres within the territory of *Pannonia inferior* more thoroughly. Pannonia was divided by Emperor Marcus Ulpius Traianus at the beginning of the second century AD, and extended to the

territory of four countries of the present day (Hungary, Serbia, Croatia, Bosnia-Herzegovina). Amphitheatres built in these provinces could not compete with the ancient world's most famous building, *Amphitheatre Flavium*, which is better known as the Colosseum, in terms of capacity or size.

We only have a little information about the objects located within the territory of the province, apart from the Aquincum citizen and military town amphitheatre. During my research I strived above all to separate real and unfounded statements from each other. Circular theatres excavated on the territory of *Pannonia inferior* are only a very small part of about 230 ancient facilities on the territory of *Imperium Romanum*. Contrary to general belief, not only were classic gladiator fights held in these places, but also Roman mythology, history of empire, and terrestrial or even naval battle scene were brought to live via various organized scenes.

In my thesis, I tried to locate and introduce popular structures once standing in the province using comparisons of findings of archaeological excavations and historical sources, and I also tried to dispel some beliefs which have been spreading in some scientific communities for a long time.

Keywords: Pannonia inferior, roman amphitheatre, Imperium Romanum, ancient civilizations